

πλευροεκτεῖ καὶ ἐκταίνεται κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους· ἐπειδὴ οὐδέποτε ἴσως ἐπεχειρήθησαν τοσαῦτα περιηγήσεις εἰς ἀγνώστους τόπους, οὔτε ἀπόπλοι εἰς ἀχανεῖς καὶ ἀνεξερευνητούς θαλάσσας· οὐδεὶς δὲ κίνδυνος ἐκφοβίζει πλέον τοὺς γενναίους κοσμοπολίτας, ἀλλὰ πανταχόθιν σπουδαίως συναθροίζεται ἡ ὕλη τῆς ἱστορίας, σπουδάζονται ξένοι καὶ ἀνήκουστοι διάλεκτοι, ἀναδιφῶνται γραφαὶ συμβολικαὶ καὶ μεθερμηνεύονται ἀνιγηματώδη χειρόγραφα τῶς θεωρούμενα ὡς ἀκατάληπτα.

Ἡ κατὰ τὸ 1295 περιπλάνησις τοῦ Βενετοῦ Μάρκου Πόλου εἰς τὴν Ἀσίαν ἐχηρημάτισεν οὐχὶ μόνον πρόδρομος, ἀλλὰ καὶ πρώτη αἰτία τῆς μετὰ ταῦτα γενομένης ἀνακαλύψεως ἀγνώστων τόπων.

Ὁ Νικόλαος Πόλος καὶ Ματθαῖος Πόλος ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1252, βασιλεύοντος τοῦ Γάλλου Baudouin Β' καὶ ἀνταλλάξαντες τὰ ἐμπορεύματα τῶν εἰς κοσμήματα καὶ ἄλλα λειψήλια ἀνεχώρησαν εἰς τὴν Ταρταρίαν πρὸς βορρᾶν τῆς Κασπίας θαλάσσης· παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥά, εἴτε Βέλγα, ὅπου πωλήσαντες τὰ ἀγώγιμά των εἰς τὸν Χάν Βάρκαν κατέβησαν εἰς τὴν Περσίαν· ἀλλ' αὐτόθι ἔτυχε νὰ γνωρίσωσι πρέσβυν τινὰ ἀπερχόμενον πρὸς τὸν μονάρχην τῆς Ταρταρίας Cublai Χάν, καὶ παρικινήθησαν νὰ συνομιλήσωσι μετ' αὐτοῦ, διότι ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἤθελε τοὺς δεχθῆ εὐμενῶς καὶ γενναίως ὡς μηδέποτε ἰδῶν χριστιανῶν Λατίνους. Τοῦτο δὲ πραγματικῶς συνέβη· ἐπειδὴ καὶ ὑποδοχῆς ἤξιώθησαν φιλανθρώπων καὶ περὶ τῆς τῶν Εὐρωπαίων καταστάσεως ἐν γενεῇ διάφορα ἠρωτήθησαν παρ' αὐτοῦ, ὡς περὶ τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς τάξεως, περὶ τῶν διαφορῶν ἐκάστης βαθμῶν καὶ ἀξιωμάτων, περὶ τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας, τοῦ Πάπα κτλ. Ἀλλ' ὁ μονάρχης εἰς ταῦτα μὴ ἀρκούμενος παρεκάλεσε τοὺς ξένους νὰ συνοδεύσωσι πρέσβεις του τινὰς πεμπομένους πρὸς τὸν Ἀπόστολον, εἴτε τὸν Πάπαν, παρὰ τοῦ ὁποῦο ἐξήτει τότε ἐκ τὸν σοφῶν· ὡς διδασκάλους τῆς χριστιανικῆς πίστεως πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ταρταρίαν ἐιδωλολάτρας· παρηγγέλθησαν δὲ οἱ ἀμεσολαμῆνοι νὰ φέρωσι πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλαιον ἐκ τοῦ λύχνου τοῦ καινότες ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Χριστοῦ. Οἱ δὲ Βενετοὶ πειθόμενοι εἰς τὸν ἡγεμόνα ἀνεχώρησαν νοσήσαντος ὁμοῦ κατ' ὄδον τοῦ πρέσβως, κατήνησαν μόνον μέχρι λιμένος τινος (Laias) τῆς Ἀρμενίας, ὅθεν ἀποπλεύσαντες ἔφθασαν εἰς Πτολεμαῖδα τῷ 1269.

Ἀλλ' ὁ πάπας Κλήμης Δ. ἔτυχε τότε ἀποθανῶν τῷ 1268· διὰ τοῦτο μέχρι τῆς ἀναγορεύσεως ἄλλου οἱ περιηγητὰὶ ἐπανεστρέψαν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα, ὅπου καὶ ἔμαθον ὅτι τοῦ μὲν Νικολάου ἡ σύζυγος ἐτελεύτησεν ἤδη πρὸ πολλοῦ, ἀφῆκε δὲ υἱὸν ἔχοντα σχεδὸν 17—18 ἐτῶν ἡλικίαν Μάρκον τοῦνομα· ἐπειδὴ δὲ ματαίως περιέμειναν εἰς πολὺν χρόνον τοῦ νέου πάπα τὴν ἀνάρρησιν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐπανέλθωσι πρὸς τὸν πέμπσαντα αὐτοὺς ἡγεμόνα· διὸ παρακολουθούμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ νέου Μάρκου μετέβησαν εἰς τὴν Εὐβοίαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν Πτολεμαῖδα καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ἀναγορευθέντος Πάπα τοῦ καινὰ τὴν Συρίαν ἐπισκόπου μετεκλήθησαν νὰ ἐπανεέλ-

θῶσι πρὸς ἐντευξιν αὐτοῦ, μετὰ δὲ ταῦτα παραλαβόντες δύο ἱεροκήρυκας καὶ ἀποστόλους πρὸς τὸν Χάν ἀνεχώρησαν αὖθις ὀριστικῶς τῷ 1271.

Ἀλλὰ τῆς Ἀρμενίας τότε πολεμουμένης παρὰ τοῦ σουλτάνου τῆς Βαβυλωνίας, οἱ μὲν ἱεραπόστολοι ἀνεχώρησαν, αὐτοὶ δὲ διανύσαντες μακρὸν δρόμον εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἤμῃσι ἔτη ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν Χάν διατρίβοντες τότε εἰς πόλιν τιὰ μεγάλην καὶ ἀφειδὸν λεγομένην Chominfu. Ἀρρωστῆσαντος ὁμοῦ τοῦ Μάρκου ἐχρηστέβησαν ἐν ἔτος εἰς Βάλκ· ὑπερβάντες δ' ἐπειτα πρὸς τὴν πόλιν Belour καὶ διαβάντες τὴν πόλιν Kaschgar ὄρθον ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν τὴν ἐρημον τοῦ Lop Cobi, ἐπειτα δὲ προχώρησαν εἰς τὰ βόρεια τῆς Κίνας· Ὁ μέγας Χάν μαθὼν τὴν ἀφίξιν των ἐπέμψεν ἐπὶ προὔπαντησιν, τοὺς ἐδέχθη ὑπερῶν εὐμενῶς, καὶ ἐπὶ τὸ ἐξῆς δὲν ἔπαυσε νὰ τοὺς εὖνοῃ.

Ὁ Μάρκος δὲ αὐτὸς ἐξεπαιδεύθη καὶ συνοικεῖται τοσοῦτον μετὰ τῶν Ταρτάρων μιμούμενος τὰ ἔθνη αὐτῶν, λαλῶν δὲ καὶ γράφων τὴν γλῶσσαν, ὥστε ἠγνώσθη ἰδιαιτέρως παρὰ τοῦ μονάρχου.

Ἐπειτα δ' ἀπεστάλη ὡς πρέσβυς εἰς χώραν τινὰ μακρὰν ἀπέχουσαν, ὅπου καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλων εὐνομία κίμησε, καθὼς καὶ εἰς ὅποιανδήποτε ἄλλην ὑπερῶν προχειρίσθη· ὅθεν τοσοῦτον εὐφραίνεται, ὥστε ἀπέπεσε πρὸς τοὺς λοιποὺς μεγιστᾶνας τοῦ δουράτου ἐπίθουσαν.

Οἱ τρεῖς Πόλοι ἐβόηθησαν τὸν Cublai Χάν πρὸς τὴν ἐκπόρθησιν τῆς μεσημβρινῆς Κίνας. Μία μελίτη πόλις ματαίως πολιορκουμένη πρότερον ἐπὶ τριῶν ἐχρηστέβη μόνον διὰ τῆς περὶ τὰ τοῦ πολέμου ἰσχυρίας των. Ἐκτὸς τούτου ὁ Μάρκος ἀνέλαβε καὶ τὴν διοίκησιν ὁλοκλήρου ἐνὸς ἐκ τῶν κυριευθέντων χωρῶν.

Μετὰ δεκαεπταετῆ ὑπηρεσίαν οἱ Πόλοι ἐπίθουσαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των· ἀλλ' ὁ μονάρχης κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐνέδιδεν εἰς τὰς παραίτησεις των. Συνέβη δὲ τότε κατὰ τύχην νὰ ζητηθῆσιν οἱ Πόλοι τῆς Περσίας Ἀργῶν παρὰ τοῦ Cublai γονατῆρος ἐκ τῆς οἰκογενείας τῆς ἀποθανούσης βασιλισσῆς. Μία κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ὁ μονάρχης συγκατατίθησε νὰ τοὺς παραπέμψῃ μετὰ τῶν τριῶν πρέσβων, οἵτινες ἦλθον ὡς νυμφοστόλοι. Διὰ τοῦτο μέλλοντες ἦσαν ἀναχωρήσωσι διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Ἰνδίαν, ἐφθασε πρὸ ὀλίγου ὁ Μάρκος, προσεκλήθησαν καὶ οἱ τρεῖς παρὰ τοῦ αυτοκράτορος, ὅστις ἐγγχειρίσθη αὐτοὺς τρεῖς χρυσοῦς πίνακας διέτατε νὰ διέλθωσι ἐλευθέρως εἰς πάσης τῆς ἐπικρατείας του τρεφεσῶν καὶ φιλοξενουμένων πανταχοῦ· ἐπέμποντο δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ὡς πρέσβεις πρὸς τε τὸν Ἀπόστολον (τὸν Πάπαν) καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἡγεμόνας· χάρις τοῦτου ἠτοιμάσθησαν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἄλλα πολλὰ· δεκατέσσαρα πλοῖα φέροντα τέσσαρας ἰστούς ἐκαστοῦ· Ἀποπλεύσαντες δὲ κατέλαβον μετὰ τριῶν μηνῶν τὴν λαττοπορίαν τὴν πλουσίαν καὶ ἀξιοθέατον νῆσον Ἰάβου· μόλις δὲ μετὰ δεκαοκτὶ μῆνας ἔφθασαν εἰς τὸν Ἰάβον· ἀλλ' ἐκινδύνευσαν τοσοῦτον, ὥστε μόνον αὐτοὶ καὶ 15 ἄλλοι ἐκ τῶν συνεπιβατῶν διεσώθησαν ἀπὸ τῆς